

MINISTERUL EDUCAȚIEI
UNIVERSITATEA DIN PITEȘTI
CENTRUL PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT CU FRECVENȚĂ
REDUSĂ

Str. Targul din Vale, Nr.1, Pitești-110040, România
Tel.: +40 348-453 435 Fax: +40 348-453 123
Website: dfrid.upit.ro

GHID

PENTRU ELABORAREA/ACTUALIZAREA

MATERIALELOR DE STUDIU ÎN TEHNOLOGIA

ID- IFR

- PRECIZĂRI METODOLOGICE -

- 2021-

MINISTERUL EDUCAȚIEI
UNIVERSITATEA DIN PITEȘTI
CENTRUL PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT CU FRECVENȚĂ
REDUSĂ

Str. Targul din Vale, Nr.1, Pitești-110040, România
Tel.: +40 348-453 435 Fax: +40 348-453 123
Website: dfrid.upit.ro

CUPRINS

1. INTRODUCERE	p. 3
2. SCOPUL ȘI OBIECTIVELE GHIDULUI	p. 3
3. CERINȚE SPECIFICE PENTRU SUPORTUL DE CURS PROIECTAT ÎN TEHNOLOGIA ID-IFR	p. 4
4. STRUCTURA SUPORTULUI DE CURS PENTRU AUTOINSTRUIRE, PROIECTAT ÎN TEHNOLOGIA ID-IFR	p. 5
5. PRINCIPALELE ETAPE ÎN REALIZAREA RESURSELOR DE ÎNVĂȚARE	p. 6
6. ELEMENTE DE PROIECTARE A MATERIALELOR ÎN TEHNOLOGIA ID-IFR	p. 7
6.1 Recomandări privind construirea exemplelor și a testelor de autoevaluare	p. 7
6.2 Recomandări privind tehnoredactarea materialului	p. 9
7. ÎNCĂRCAREA SUPORTULUI DE CURS PE PLATFORMA MOODLE UPIT	p. 9

MINISTERUL EDUCAȚIEI
UNIVERSITATEA DIN PITEȘTI
CENTRUL PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT CU FRECVENȚĂ REDUSĂ

Str. Targul din Vale, Nr.1, Pitești-110040, România
Tel.: +40 348-453 435 Fax: +40 348-453 123
Website: dfrid.upit.ro

1. INTRODUCERE

Acest Ghid, elaborat de către Centrul pentru Învățământ cu Frecvență Redusă, în conformitate cu **Standardele specifice și ghidul privind evaluarea externă a calității programelor de studii universitare la formele de învățământ la distanță (ID) și învățământ cu frecvență redusă (IFR), aferente Comisiei de specialitate nr. 13 ID/IFR** și conține principalele recomandări privind elaborarea materialelor de studiu (suporturi de curs) în tehnologia ID-IFR.

Prezentul Ghid este pus la dispoziția tuturor titularilor (coordonatorilor) de discipline din cadrul programelor de studiu pentru forma de învățământ cu frecvență redusă, coordonate prin Centrul IFR din cadrul Universității din Pitești.

2. SCOPUL ȘI OBIECTIVELE GHIDULUI

Centrul IFR din cadrul Universității din Pitești a considerat oportun să elaboreze acest Ghid, care să ajute coordonatorii de discipline să elaboreze/actualizeze materialele de studiu în tehnologia IFR, conform indicatorilor de performanță ai ARACIS.

Scopul principal al ghidului îl reprezintă elaborarea/actualizarea materialelor de studiu pentru autoinstruire în tehnologia ID-IFR pentru TOATE disciplinele cuprinse în planurile de învățământ ale programelor de studii IFR în mod unitar, în acord cu standardele ARACIS:

Obiectivele Ghidului:

- Materialele de studiu IFR vor fi concepute și structurate astfel încât să faciliteze studenților IFR activitatea de autoinstruire și să fundamenteze partea de pregătire aplicativă;
- Materialele de studiu IFR vor fi realizate într-o manieră unitară, pentru toate programele de studii IFR, coordonate de Centrul IFR;
- Fiecare material va include obiectivele generale și obiectivele specifice, organizarea pe unități de învățare, elemente aplicative, recomandări bibliografice.

Principalele precizări ARACIS formulate la punctul 3.4.3– **Proiectarea materialelor de studiu** - standardele ARACIS cu privire la suportul de curs pentru autoinstruire:

MINISTERUL EDUCAȚIEI
UNIVERSITATEA DIN PITEȘTI
CENTRUL PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT CU FRECVENȚĂ
REDUSĂ

Str. Targul din Vale, Nr.1, Pitești-110040, România
Tel.: +40 348-453 435 Fax: +40 348-453 123
Website: dfrid.upit.ro

- ✚ **Suportul de curs pentru autoinstruire** aferent unei discipline poate fi proiectat ca un material de studiu care integrează diferite resurse de învățare în acord cu fișa disciplinei și ghidează studentul pentru utilizarea lor.
- ✚ Materialele de studiu aferente programelor de studii ID/IFR sunt adaptate autoinstruirii și se realizează integral în tehnologie ID. Acestea au în vedere diversitatea de conținut a disciplinelor din planul de învățământ.
- ✚ Materialele de studiu în tehnologie ID nu se rezumă în mod limitativ doar la simple documente narative în format tipărit sau digital, ci includ un nivel de interactivitate care să permită autoinstruirea și autoevaluarea studenților, fără a fi necesară prezența formatorului.
- ✚ Materialele de studiu destinate unei discipline pot include:
 - 1) site-uri/pagini web/platforme dedicate, integrate și administrate în cadrul infrastructurii instituției de învățământ;
 - 2) cursuri pentru autoinstruire/seminare/lucrări practice/laboratoare înregistrate urmare a activităților online;
 - 3) instrumente informatice/electronice destinate autoevaluării și îmbunătățirii progresive/ graduale a performanțelor/competențelor studenților.

Elementele minimale pe care suportul de curs pentru autoinstruire trebuie să le cuprindă:

- Caracterul general al mediilor de învățare pentru pregătirea studenților de la frecvență redusă trebuie să fie de **sinteză**, accentuând asupra **principiilor fundamentale și articulării acestora cu realitatea concretă**.
- Dimensiunea **unităților de studiu** (unități de învățare) se face în funcție de capacitatea de concentrare în studiul individual și nu trebuie să mobilizeze atenția continuă a studenților mai mult de **două-trei ore**.
- Forma de prezentare a materialelor didactice trebuie să fie sugestivă și să ajute la **însușirea sistematică a cunoștințelor și deprinderilor** conținute în modulele de studiu.
- **Aplicațiile practice** trebuie să ilustreze cele mai potrivite metode de soluționare, în raport cu complexitatea problemelor/soluțiilor abordate.

3. CERINȚE SPECIFICE PENTRU SUPORTUL DE CURS **PROIECTAT ÎN TEHNOLOGIA ID-IFR**

A. Secțiunea introductivă

Suportul de curs pentru autoinstruire elaborat în tehnologia ID-IFR trebuie să cuprindă o secțiune introductivă referitoare la:

- ✓ obiectivele disciplinei în termeni de rezultate ale învățării;
- ✓ conținutul și structura cursului pe unități/module de învățare și instrumentele suport;
- ✓ resursele suplimentare;

MINISTERUL EDUCAȚIEI
UNIVERSITATEA DIN PITEȘTI
CENTRUL PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT CU FRECVENȚĂ REDUSĂ

Str. Targul din Vale, Nr.1, Pitești-110040, România
Tel.: +40 348-453 435 Fax: +40 348-453 123
Website: dfrid.upit.ro

- ✓ metodele și instrumentele de evaluare;
- ✓ numărul și formatul lucrărilor de verificare/evaluărilor pe parcurs;
- ✓ facilitățile pentru persoanele cu dizabilități;
- ✓ descrierea modului de utilizare a instrumentelor informatice de suport specifice disciplinei (dacă este cazul);
- ✓ alte instrumente specifice ID/IFR dezvoltate/implementate de universitate.

B. Conținutul suportului de curs pentru autoinstruire

Conținutul materialului didactic va fi divizat în unități de învățare care facilitează învățarea graduală și structurată într-o unitate de timp definită.

Trebuie să se realizeze o bună corelație între obiectivele disciplinei, activitățile de învățare, mediul prin care conținutul cursului este transmis studenților și metodele de evaluare formativă.

Proiectarea materialelor de studiu în tehnologia ID-IFR va ține cont de următoarele:

- nivelul de pregătire anterioară a studenților;
- facilitarea studiului individual și dezvoltarea deprinderilor și tehnicilor de învățare;
- asigurarea unui nivel ridicat de interactivitate și feedback;
- generarea interacțiunilor student-cadru didactic și student-student;
- promovarea învățării active;
- în situația predării prin cursuri online sincrone sau asincrone, acestea vor fi prezentate pe module care nu depășesc 20 de minute, urmate de studii de caz și sarcini de învățare care vor angrena cursanții la o învățare activă. Prin modul în care combină elementele de predare cu sarcinile de învățare și teste de autoevaluare, cadrul didactic motivează cursanții să participe la activități de învățare în grup sau colaborative;
- utilizarea unei game largi de procedee care facilitează și consolidează învățarea: exemple ilustrative, rezumate, concluzii etc.
- integrarea, în funcție de specificul disciplinelor, a instrumentelor informatice/electronice de învățare/instruire asistată și (auto)evaluare automatizată;
- monitorizarea structurată și etapizată a elementele piramidei învățării: studiere prin citire, vizualizare, ascultare, demonstrare, exemplificare, sistematizare, autoevaluare, dezbattere, punere în practică și expunere personală/proprie;
- prezența componentelor de evaluare formativă;

4. STRUCTURA SUPORTULUI DE CURS PENTRU AUTOINSTRUIRE, PROIECTAT ÎN TEHNOLOGIA ID-IFR

Materialele de studii pentru autoinstruire, realizate în tehnologia ID-IFR au următoarele părți:

- a. **Titlul materialului de autoinstruire** – corespunzător titlului disciplinei din planul de învățământ și **numele autorului/autorilor**;

MINISTERUL EDUCAȚIEI
UNIVERSITATEA DIN PITEȘTI
CENTRUL PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT CU FRECVENȚĂ
REDUSĂ

Str. Targul din Vale, Nr.1, Pitești-110040, România
Tel.: +40 348-453 435 Fax: +40 348-453 123
Website: dfrid.upit.ro

- b. **Introducere** – obiectivele disciplinei în termeni de rezultate ale învățării; conținutul și structura cursului pe unități/module de învățare și instrumentele suport; resursele suplimentare; metodele și instrumentele de evaluare; numărul și formatul lucrărilor de verificare/evaluărilor pe parcurs; facilitățile pentru persoanele cu dizabilități; descrierea modului de utilizare a instrumentelor informatice de suport specifice disciplinei (dacă este cazul); alte instrumente specifice ID/IFR dezvoltate/implementate de universitate.
- c. **Cuprinsul modulului** – elementele de conținut grupate în unități de învățare, cu specificarea *titlului fiecărei unități de învățare*, a secțiunilor principale și a subsecțiunilor, precum și a numărului de pagină unde acestea pot fi găsite. Cuprinsul general al materialului conține tematica unităților de învățare, în concordanță cu fișa disciplinei.
- d. **Grupul unităților de învățare** - asigură formarea și dezvoltarea competențelor, valorilor și atitudinilor prevăzute prin curriculum. Fiecare unitate de învățare este unitară din punct de vedere tematic și este caracterizată prin claritate, concizie și accesibilitate. Unitățile de învățare (UI) au un număr total de ore egal cu cel alocat disciplinei într-un semestru. În general, o unitate de învățare acoperă 2-3 ore de studiu individual și are 10-20 pagini.
- e. **Rezumatul** - sintetizează noțiunile cele mai importante din secțiunea curentă și permite trecerea la secțiunea următoare.
- f. **Test de autoevaluare** – este conținut de fiecare UI și constă din întrebări, test grilă, propuneri de studii de caz etc.
- g. **Bibliografia** - se va specifica bibliografia utilizată în realizarea UI, precum și o listă bibliografică minimală pe care cursantul ar trebui să o parcurgă.

5. PRINCIPALELE ETAPE ÎN REALIZAREA RESURSELOR DE ÎNVĂȚARE

- a. Pentru toate disciplinele din planul de învățământ al programului de studiu, titularii (coordonatorii) de discipline vor elabora/actualiza vor coordona colectivul care elaborează/actualizează materialul de studiu.
- b. Se structurează modulul în funcție de succesiunea și logica *unităților de învățare*. Se vor selecta conținuturile și se vor segmenta în funcție de unitățile de învățare prevăzute de fișa disciplinei.
- c. Se enunță *obiectivele unității de învățare* în termeni de rezultate ale învățării.
- d. Se elaborează *teste de autoevaluare* pentru unitatea de învățare respectivă. Testele evaluează nivelul de formare a competențelor vizate de unitatea de învățare respectivă, enunțate în cadrul obiectivelor unității de învățare.

MINISTERUL EDUCAȚIEI
UNIVERSITATEA DIN PITEȘTI
CENTRUL PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT CU FRECVENȚĂ
REDUSĂ

Str. Targul din Vale, Nr.1, Pitești-110040, România
Tel.: +40 348-453 435 Fax: +40 348-453 123
Website: dfrid.upit.ro

6. ELEMENTE DE PROIECTARE A MATERIALELOR ÎN TEHNOLOGIA ID-IFR

În proiectarea unităților de învățare se va ține seama de următoarele **recomandări**:

- Să nu depășească 20 pagini;
- Să fie clare, concise, riguros argumentate;
- Să prezinte **exemple semnificative și de actualitate** care să-i atragă pe studenți la continuarea studiului.
- Instrucțiunile referitoare la **completarea testelor de autoevaluare** să fie complete, clare și ușor de înțeles de către student.
- **Gradul de dificultate** al unităților de învățare va crește treptat **în complexitate** de la începutul și până la finalul materialului.
- **Răspunsurile la întrebările din testele de autoevaluare** se vor regăsi în materialul de studiu sau în bibliografia aferentă UI.
- **Exemplele și întrebările** din testele de autoevaluare nu trebuie să aibă un caracter discriminatoriu.
- Se recomandă utilizarea **graficelor, desenelor, pictogramelor** pentru ca materialul să fie mai sugestiv și să crească accesibilitatea studenților.
- Se va defini o entitate, o activitate, un fenomen înainte de a fi utilizat și denumirea (acronimul) astfel definit se va folosi **pe tot parcursul modului**.

6.1 Recomandări privind construirea exemplelor și a testelor de autoevaluare

a) Utilizarea frecventă a exemplelor

Pentru o mai bună înțelegere a unor informații, teorii, procedee sau tehnici, este util ca studenților să li se prezinte cât mai multe **exemple** din lumea reală. Studenții sunt dornici să constate că elementele teoretice prezentate se regăsesc în aplicații practice din lumea înconjurătoare. Utilizând exemple din viața reală la formularea unor activități aplicative, studenții vor deprinde mai rapid toate aspectele legate de obiectul studiat și vor găsi motivații pentru continuarea studiilor.

b) Rolul testelor de autoevaluare și al lucrărilor de verificare

Unul dintre elementele ce deosebesc materialele de studiu la IFR de cele clasice este **utilizarea sistematică a testelor de autoevaluare și a lucrărilor de verificare periodice**. Solicitând studentul să rezolve periodic probleme sau să răspundă la întrebări, acesta va învăța mai rapid. Testele de autoevaluare pentru care studentul poate găsi în materialul de studiu și răspunsurile potrivite, oferă acestuia un feedback real asupra progresului său în parcurgerea materialelor de studiu. De asemenea, ele sunt modalități eficiente în procesul de recapitulare a principalelor aspecte ce trebuie reținute. Este evident că utilizarea testelor de evaluare va îmbunătăți procesul de educație.

Testele de autoevaluare vor fi inserate frecvent în segmentele textului de studiat și, în mod obligatoriu, după parcurgerea unor subiecte importante. Se recomandă utilizarea combinată a diferitelor tipuri de test: întrebări cu răspunsuri adevărat/fals, completarea unor spații libere, selectarea unor cuvinte cheie, alegerea unui răspuns corect din mai multe variante, scrierea unui eseu, a unui referat.

MINISTERUL EDUCAȚIEI
UNIVERSITATEA DIN PITEȘTI
CENTRUL PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT CU FRECVENȚĂ
REDUSĂ

Str. Targul din Vale, Nr.1, Pitești-110040, România
Tel.: +40 348-453 435 Fax: +40 348-453 123
Website: dfrid.upit.ro

c) Redactarea testelor tip eseu

Prin intermediul eseului se solicită studentului să scrie o compoziție liberă prin care acesta își expune părerea într-o formă atrăgătoare un punct de vedere personal asupra unei probleme filozofice, literare, științifice etc.

Din punct de vedere al caracteristicilor evaluării, testul tip eseu prezintă o serie de avantaje, fiind suficient de flexibil pentru a măsura un spectru larg de abilități teoretice, practice și afective, dar prezintă unele inconveniente legate de dificultatea notării corecte și obiective.

Spre deosebire de testul tip întrebare cu opțiuni multiple de răspuns, testul tip eseu prezintă un grad sporit de eficiență în evaluarea abilității studenților de a:

- dezvoltarea, organizarea și exprimarea ideilor personale;
- integrarea cunoștințelor și deprinderi din domenii conexe;
- discutarea și compararea cauzelor și efectelor unor concepte;
- descrierea, clasificarea și rezumarea ideilor și conceptelor;
- aplicarea principiilor de bază în diferite situații concrete;
- analiza și evaluarea diferitelor concepte;
- generarea noi căi de investigare a unor concepte și idei.

Recomandări de proiectare a testelor

- testarea de tip eseu va fi utilizată în scopul de a măsura gradul de înțelegere a subiectelor studiate;
- se recomandă sporirea numărului de elemente ce definesc eseuul și reducerea numărului de posibile elemente descriptive pe care acesta le generează;
- se specifică o limită de timp sau un număr maxim de cuvinte pentru formularea răspunsului;
- să ofere explicații clare asupra modalităților de notare a eseului în ansamblu și pe componente;
- se recomandă evitarea situațiilor când răspunsul la un element din eseu depinde de răspunsul la elementul anterior;
- se menționează gradul în care organizarea eseului și erorile gramaticale afectează notarea eseului.

Materialele de studiu pentru autoinstruire sunt proiectate ca un **ansamblu succesiv de activități de educație sau sarcini de învățare**, precum: *studiul unor texte, al unor materiale de referință, al unor aplicații practice, efectuarea unor exerciții, realizarea unor lucrări practice, verificarea cunoștințelor dobândite prin autoevaluare sau prin lucrări de verificare*. Pentru a structura materialul de studiu și pentru a localiza fiecare sarcină de învățare, **se recomandă utilizarea unor** pictograme sugestive pentru fiecare tip de entitate informațională (recomandabil a fi unic stabilite la nivelul unui program de studiu, pentru toate disciplinele din planul de învățământ).

6.2 Recomandări privind tehnoredactarea materialului

a) Divizarea textului în capitole și subcapitole

Fiecare dintre aceste segmente va avea un titlu care definește foarte succint conținutul segmentului respectiv. Prezența acestor titluri are un impact vizual considerabil prin divizarea unui text de mari dimensiuni în segmente de studiu cu conținut bine definit. Pe de altă parte,

MINISTERUL EDUCAȚIEI
UNIVERSITATEA DIN PITEȘTI
CENTRUL PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT CU FRECVENȚĂ
REDUSĂ

Str. Targul din Vale, Nr.1, Pitești-110040, România
Tel.: +40 348-453 435 Fax: +40 348-453 123
Website: dfrid.upit.ro

studentul poate să facă o trecere în revistă a titlurilor și subtitlurilor inserate și să își creeze o imagine asupra structurii și conținutului întregului material de studiu.

b) Utilizarea elementelor grafice și a ilustrațiilor

Cercetările referitoare la dezvoltarea materialelor tipărite pentru IFR indică faptul că unul din cele mai eficiente procedee de **a învăța este cu ajutorul ilustrațiilor și a elementelor grafice**. Acestea, ca și titlurile și subtitlurile, au rolul de a sparge monotonia unui text continuu. Ilustrațiile stimulează învățarea, oferind autorului posibilitatea de a explica vizual unele aspecte și informații conținute în text. Ca regulă generală, *se recomandă inserarea unei singure ilustrații pe câte o pagină* a materialului de studiu.

În multe cazuri, un element grafic poate înlocui textul și poate comunica informațiile dorite mai rapid și mai eficace. În acest context este recomandabil ca ori de câte ori este posibil, să se înlocuiască segmente de text cu elemente grafice precum: imagini, grafice, scheme, desene etc.

c) Dimensionarea unităților de învățare

Pentru studenții de la învățământul cu frecvență redusă este recomandat ca modulul de studiu, echivalent cu un curs de semestru, să fie segmentat în unități de învățare unitare din punct de vedere tematic și cât mai concise.

d) Inserarea casetelor-text pentru adnotări și observații

Casetele-text inserate în text oferă celui care studiază un spațiu destinat **adnotărilor și observațiilor** la secțiunea parcursă.

În plus, ele pot fi utilizate pentru a insera **informații suplimentare, titluri sau elemente grafice** care focalizează atenția cititorului asupra unor concepte importante ce trebuie regăsite cu ușurință. Ele au un impact vizual similar cu introducerea ilustrațiilor în corpul textului.

7. ÎNCĂRCAREA SUPORTULUI DE CURS PE PLATFORMA MOODLE UPIT

Fiecare coordonator de disciplină are obligativitatea de a încărca materialele de studiu pe platforma Moodle UPIT și să permită accesul studenților corespunzători de la programele de studii IFR.

Director Centrul IFR,

Conf. univ. dr. Mădălina Brutu